

...дуси. **■ Паоло Бенчерутті**, лікар у Венеції, з особистим приятелем і лікарем нового Папи. Чи захоче Папа призначити своим лікарем когось із професорів в самому Римі — невідомо. Д-р Бенчерутті, який працює в Інституті патології професора Рікарда Лізі по перебіг останньої недуги П'я XII, заявив, що „якихх лікарських таємниць щодо здоров'я Папи Івана XXIII не має“. За останніх п'ять років кардинал Рангаллі, який мав кілька разів зустрічатися з папою передсмерттю, Папа має 77 років.

■ Учений д-р Ван Чіангін, який утік з комуністичного Китаю на Формозу, привіз вістку, що комуністичний уряд користується послугами

...виставляти азійських народів.

■ Італійська поліція знайшла 200 пістолів і багато амуніції серед уламків самоліта двомоторного літака, який розбився при невияснених обставинах за 70 миль на північний схід від Риму. Всі цілі особи, що були в тому літаку, згинувли.

■ Один з найпопулярніших мадирських письменників, Паоло Сабо, піддався терорів партії нової верхівки і виставля у комуналістичній пресі статтю заголовою „Відпалювання, що він завжди вірив у соціалізм“, і в якій „помилюк“ треба йому вбачити, бо він — тільки людина. Нагіна на письменників взагалі інтелектуальців на Мадридщині триває.

СВОБОДА **SVOBODA**
 Ukrainian newspaper published daily except Sundays, Mondays & holidays (Saturday & Monday issues combined) by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

Entered as Second Class Matter at the Post Office of Jersey City, N. J., on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1130 of Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

За оголошення редакція не відповідає і не зобов'язується повертати незамовлені матеріали.

Адреса: "СВОБОДА", P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

РЕАЛЬНА ЗАГРОЗА СВИТОВІ

Між польськими і чеськими комуністами кружляє — пишуть газети — дотеп: «Специб Марковці, що між нами і Китаєм є совєтський сателіт». У цій саркастичній завазі криється ніби острах європейських комуністів перед щораз більшою ролею Пейпінгу в світовому комуністичному русі, при чому польські й чеські комуністи не виключають, що Совети можуть колись опинитися в такому відношенні до Китаю, як Вршавка і Пекін до Москви. Очевидно, що далеко до того, щоб Москва попала в залежність від китайських комуністів, яким вона вирішально допомогла прийти до влади і які сьогодні залежать від совєтського військового постачання, совєтських машин і матеріалів. А тим, китайський комунізм це не те, що той вихор, що його московські більшовики необережно випустили з мішка. Генрі Н. Тейлор з часописного концерну Кріппа-Говарда кілька днів тому в міркуваннях на цю тему твердив, що «багато знавців комунізму вважають, що Росія тепер не менш стурбована Китаєм, як Вашингтон».

Якщо дійсно між Москвою і Пейпінгом напружені дисанси, то зовсім з іншої причини, ніж та, яку нещодавно проголосила Англія — що комуністичний Китай стане виминати за «своїх» азіатців — монголів, бурятів, туркменів й інші народи й племена, уярмлені Советами, і що Китай стане витискати комуністичну Росію з Далекого Сходу і від Тихого океану. Це поки що музика дуже далекої майбутності. Поки що цілі Москви і Пейпінгу тожорні: поширення комуністичної влади скрізь, де можливо. Пейпінг підтримує Москву в її суворому правлінні над європейськими сателітами, що й підбурює її проти Тіта, а Москва дає Пейпінгові всебічну підтримку в його атаках проти Америки в західній частині Тихого океану та в його амбіції пролізати до Об'єднаних Націй. Наріваючий, якщо вже не наявний дисонанс має інше підґрунтя: напалісткість і непогамовність характеру комуністичного імперіалізму, який по-важно загрожують вибухом великої війни. Як твердить західні політичні аналітики, Москва ніколи більше боїться війни, ніж Пейпінг. Причина проста: китайські комуністи не вірять, щоб Америка застосувала атомову зброю супроти Китаю, де на велетенських просторах живе 600 мільйонів людей, і тому не боїться її. Тіто, який, мабуть, такі є найкращим знавцем своїх республіканських співпартійців, закинув одверто й публічно Мао Тсе-тунґові, що тому китайському атакованню ні трішки не залежить на житті трьох сот мільйонів китайців, які вигинули б у війні, бо все таки це 300 мільйонів залишилось би! Москва такими цифрами не орудую. Війна означає для неї не тільки негайне знищення всіх осередків важкого й важкого промислу, але й вільний зрив у сателітах та в самому СССР, — це не «риск на 50%», але певний загин всього 40-річного «доброту» московського комунізму.

Тим часом офіційний комуністичний журнал «Червоний Прапор» оприлюднює принципи закордонної політики Пейпінгу, скомпільовані у висновку таким гаслом: «боротьба, безперервна боротьба, невдача, боротьба, знову невдача, а вкінці така перемога». Цей принцип безперервного агресивного атакування, відвороту і знову атакування китайськими комуністами раз-у-раз практично доводять: анексія Тибету, війною в Кореї, війною в Індокитаї, загрозам на Сіамові і Бірмі, інфільтрацією в Індонезію, втрата Пейпінгом західної, що ніби обороняє Квіною вживають, отруйних газів — вважається заповіддю або послиною війни в протязі Формози, або новою наклепницькою пропагандивною акцією.

Не було б воно грізне, якби дійсно в західному світі не ширилося угодливе баламутство, на боротьбу з яким іде чимало енергій відповідальних державних мужів. Ось у «Нью Йорк Таймс» з 7-го ч. м. з'явився на лівосторонній одвертій лист-заклик п. н. «Саме тепер, між кризами, час діяти, Пане Президент!» Підписаний під тим закликом видатний демократичний діяч, філантроп і економіст, кол. директор Служби воєнної інформації, Джеймс Пол Варбург. Радіючи виборчою перемогою демократів, він твердить: «...Усвідомив собі, що Об'єднані Нації не в силі виконати свої ролі, особливо вирішити й перевести розробки, поки між їх членами нема одної великої держави» — читай: комуністичного Китаю. І тому, що є у світі багато таких «фахівців» з величезними фондами й поважними впливами, з достатньою користю для червоного Пейпінгу, імперіалізм Пейпінгу становить реальну загрозу для вільного світу.

ЛИСТОПАДОВИЙ ЗРИВ У КОПИЧИНЦЯХ

Уночі з 31 жовтня на 1 листопада пам'ятного року 1918 зголосився до мене в Копичинцях, де тоді (після евакуації з Гусятини) перебував я, виконуючи обов'язки директора господарсько-торгівельної кооперації «Сільський Господар» і голови тайного повітового Військового Комітету — гість зі Львова.

Гість «Сокиль» (це була його кличка в тайній Військовій Організації, яка вже два місяці існувала в Копичинцях і Гусятинських повітах) представив як кур'єра Української Національної Ради у Львові і вручив мені листа від Української Військової Команди за підписом сот. Дмитра Вітовського. В цьому листі я прочитав: «Наказ. Імем і з доручення Української Національної Ради у Львові, яка сьогодні, дня 1-го листопада 1918 р. перебрала

ЦЕРКВА В СССР ОЧИМА ЧУЖИНЦЯ

Посилена зацікавленість Сов. Союзом в Америці виявляється щораз численнішими статтями. Автор цих статей це найчастіше туристи, що з кількадечного або й кількатижневого перебування в Росії вносять переконання, що вивчили П задовільно і що вже можуть виступати, як експерти совєтських справ.

Деякі з цих статей присвячені церковній справі в СССР. Про одну з них, що П опублікував поважний лондонський журнал «Фронтієр» (орган «Ворлд Домініон Пресс» та «Крішчен Фронтієр Кансиль»), з огляду на вільнолюбність цього органу, варто згадати. Автор статті Дж. Лоренс редактор згаданого журналу, видає уже кілька публікацій про Росію.

Джон Лоренс, як визначний церковний діяч Англії, перебував цього року понад два тижні в СССР. Був він там гостем російської Православної Церкви. Він вражений, «особливо зростом» — за останніх шістьнадцять років — впливу й поваги російської Церкви. Він переконаний, як уміло церковні діячі використовували сприятливі теперішні обставини і з якими надіями споглядають у майбутнє. «Можливо великі, тож, якщо теперішні зростання продовжуватимуться, раніше чи пізніше надійде час, коли Росія перестане іменуватися комуністичною країною». Зростання це наявне в різних ділянках церковного життя. Зокрема, стосується це ієрархії. Ще три роки тому, коли автор зростає був в Росії, церковні становища займали часто не підготовані до того особи. Тепер теологічні школи випускають належне освічених юнаків, які приходять на зміну старшому поколінню, і ці юнаки вже займають високі становища. Так, наприклад, настоятель монастиря в Одесі має всього двадцять п'ять років, а найпівлітніший монастир в Росії, св. Сергія в Загорську, очолює людина, що має всього тридцять п'ять років. «Ця висока людина, що привертас до себе увагу, весела, товариська, із зрозумілим людським справом, із модерним мисленням та відчуженням сучасних обставин християнства. На все він споглядає з погляду вічності і в монастирі знає гостро дисципліну. Його найбільш помітні помічники, стареці О. Пьотр та скарбник о. Тихон, це не ченці традиційного російського типу, люди, що говорять мало і багато молиться».

Колись чернецтво зовсім занепадало в СССР, але нині вже є коло восьмидесяти монастирів, що в них мешкає 5,000 ченців і черниць. Черниця з чотирьох загальної кількості монастирських пожитків. Зокрема, деякі кількості монастирів затрималися в західних областях, що були приєднані до СССР після другої світової війни.

Автор побував у монастирі св. Сергія під час минулої війни. Ані познаних релігійного життя не зауважив він там, — якщо десь в закамарках і були ченці, то вони не появлялись. Десять років пізніше все змінилось. У мурах повно богомільців, монастир

ожив, а добре влаштована богословська академія займає частину монастирських будівлі.

Монастир в Одесі визначається практичністю, — черниці пустили в рух млин, обладнали новочасні машини. Тут вони випікають проскурки для цілої спархії. Ці веселі, практичні монахи роблять писане враження. «Я ніколи не бачив так багато промениючих красою облич, як в російських монастирях» — зауважує автор. «Ми були присутні на багатьох Богословських, церковних виповненні, як це звичайно в Росії, і у церквах бувало багато більше молоді, ніж три роки тому. Молоді заміжні жінки, матері наступного покоління, тепер перебувають у релігійних громадах». У церквах більше інтелігенції, але й мало в порівнянні до загального відсотка інтелігенції в СССР.

Майбутні священники виходять тепер з нормального совєтського суспільства. Більше як половина з них — це діти селян і робітників. Однак помічність зворот до релігій інтелігенції. Авторів оповідали, що багато письменників і інтелектуалів стали віруючими, і що поважна кількість студентів, по закінченні науки, приходять до священства, щоб хреститися. Автор описує Богослужіння, зокрема акафісти, звичайні свідки, і, на підставі відомостей про продажні свічки, «обраховує число православних в СССР на 25-30 мільйонів. Окрім того, в СССР є і інші віровизнання. Так, баптисти нараховують три мільйони вірних, з лютерани, старообрядцями тощо. Самих православних християн в СССР можна нарахувати 25 мільйонів. Отож на церковному відтинку, на думку автора, все гаразд».

Які ж для нас висновки із цих спостережень автора? Населення СССР обраховується кругло на 200 мільйонів. З них до 25 мільйонів з походження мусульманів, буддистів та юдеїв. Віднімаємо ще три мільйони офіційних безвірників — членів комуністичної партії. Усіх разом — віруючих і невіруючих дорослих — нарахуємо коло 60 мільйонів.

А де ж величезна маса білих ста мільйонів (бо відрахувати треба дуже великий відсоток дітей)? Висновки церковних діячів Заходу обходяться без цих ста мільйонів. А це мільйони літків, що вже дуже довгі роки позбавлені якоїсь релігійної обслуги, та й тепер це не можуть відшукати церкви, де б поставили свічку. Це також мільйони молодого покоління, що повилиростали неохрещені й живуть поза Церквою.

Але поговори про сотні мільйонів, коли нечисленні церкви у великих містах переповнені. Туристи надідають не згадувати про те, що кожна така церква припадає на сотні поруйнованих і замкнених святинь. А ці всі святині також колись були переповнені.

Отже, членів Українського Народного Союзу, а тим самим і співзасновників 20-ти мільйонів нового майна організації!

Т. Мадриць

ПРОБЛЕМА ВЧИТЕЛІВ У НАЛЕДЖАХ

«Свобода», ініціюючи громадянство про високе шкільництво у ЗДА, подає в числі з 29 жовтня звіт з різних зборів Американської Виховної Ради в Шикаго, де між іншим згадується проблема недостатності кваліфікованих учителів. У цьому звіті говориться, що не є коначним для професора високої школи мати академічний ступінь доктора філософії, який не засвідчує кваліфікації професора як доброго педагога.

Можна погодитися, що для того, щоб бути добрим професором високої школи, не треба мати академічний ступінь доктора філософії, однак спитайте тоді, що кваліфікує кандидата на вчительську посаду? Думано, що не буде помилкою сказати, що хто дійсно знає свій предмет, той буде гідним кандидатом на вчительство.

Згідно з цим поняттям, якщо кандидат опанував свій предмет, то взагалі не потрібного ніякого академічного ступеня. І такі випадки вже траплялися. У XIX ст. одна шведка дістала кафедру математики в берлінському університеті, дармащо не мала ніякого академічного ступеня. Її свою освіту здобула приватно вдома. І так, без матури, без диплому магістра, без ступеня доктора філософії, сенат Берлінського університету поклав на її плечі викладати математику. Хтось може спитати: як же це так? Відповідь на це проста: ця жінка (на жаль, не пригадую її прізвища) написала декілька таких поважних наукових праць з ділянки вищої математики, які кваліфікували її на становищі звичайного професора.

Очевидно, що вишній пункт підтвердження правил. Не всі можуть дозволити собі на коштовну приватну освіту, і звичайно люди ходять до школи, щоб набутися знань. Мірлом нашого знання є оцінки та дипломи, дармащо ніхто не ходить до школи задля оцінок. Однак, це можна уявити собі школу, яка не видавала б дипломів з відповідними оцінками?

Отже, іспити та наукові ступені є тільки мірлом нашого знання як наукових допівнень у відповідній ділянці. Можна погодитися з думкою, що для того, щоб бути добрим учителем народної школи, не потрібно мати ступінь доктора філософії. Однак, ніхто не буде сумніватися в тому, що кваліфікація і вимоги супроти професора високої школи мусять бути більші, як супроти вчителя народної школи.

В інших ділянках те саме. Чи може лікар викладати на медичному факультеті, не маючи для того відповідних кваліфікацій? Як відомо, в Європі прийнято так, що кандидат на високошкільного учителя, окрім докторату, мусить ще габілітуватися, або сенат, спираючись на наукові праці кандидата, покликую його на кафедру.

Тут, в ЗДА, звичайно президент каледжі або університету іменує кандидатом на вчительську посаду (до речі, поміж каледжам і уні-

верситетом немає основної різниці, — подібно, як європейський університет складається з факультетів, так американський — з каледжів, в Америці «факолті» означає вчительський збір. Школа, що має відповідне число каледжів, по-нашому факультетів, відповідне число професорів з докторатами та відповідне число книжок, може дістати назву університету). Очевидно, що при такій процедурі до каледжів попадають такі «професори», які не мають відповідних кваліфікацій і «викладають»... читаючи з книжки.

Звичайно в ліпших американських університетах та каледжах вимагається ступінь доктора філософії (Ph. D.), що приблизно відповідає габілітації в європейському університеті. Тому «доктор філософії» не є «арлінк», але критерій оцінки наукового знання як осягнень в означеній ділянці кандидата на високошкільного вчителя!

Тому, як відомо, в Європі професора, власне знання професора університету, куди вища як академічний ступінь доктора філософії. Прездента Федеративної Німечкої Республіки представляють: «Професор Теодор Гоєс, президент», зовсім поминаючи його титул доктора філософії. На жаль, це тільки в нашому ємігрантському середовищі майже кожного, хто зміг читати чи писати, але не має титулу, називають «пан професор»...

Шкодою недостатності кваліфікованих професорів для каледжів, то вистачить вжити хоч би «Булетін оф дї Американ Ассосіейшен оф Юніверсіті Профессорс» (Вашингтон 6, Д. С.), щоб переконали, що є багато більше високошкільних професорів з докторатами в різних ділянках, як вільних місць. У ЗДА відчувається радше велика недостатність вчителів для народних шкіл, як для каледжів.

Це правда, багато вчителів воліє працювати в індустрії чи торгівлі, як у шкільництві. Це пояснюється кількома причинами, а саме: 1. вибороти для вчителів у порівнянні з платнями в торгівлі чи промислі далеко нижчі; 2. батьківські комітети так далеко і часто втручаються у шкільні справи, що деякі вчителі мають того «задосади» і воліють працювати деінде; 3. низька дисципліна учнів також знеохочує вчителів до праці в школах і на решті 4. по всіх школах, а зокрема, в каледжах, так зростає бюрократія, що багато учителів, як це подас безіменний автор, високошкільний учитель, у своїй знаменитій статті «А. В. — Академік Бюрокрасі» (НІТ Меґе, 19 жовт.) воліє працювати в інших професіях, ніж бути залежним від секретарок.

Де-як-де, але в Америці, найбагатшій у світі країні, винагородження для вчителів не повинно бути проблемою. Коли вчителі діставатимуть належну нагороду за свою працю, то напевно не буде й нарікань та страху перед нечестю вчителів.

Іван Білоскурський, вет. лікар

ВЕТЕРИНАРНИЙ ЛІКАР НА СТОРОЖІ ЛЮДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я

Ветеринарна медицина займається збереганням здоров'я не тільки тварин, але також і людей. Здавалося б, що в добу ядерної енергії значення її мало б зменшитися, але бачимо щось протилежне, і сьогодні ветеринарний лікар потрібний у різних ділянках людського життя, ніж колись.

Модерна медицина кладе велику вагу на профілактичні заходи, що, як знаємо, дають добрі наслідки, зокрема у відношенні до заразливих хвороб. Ветеринарна медицина вже багато років займається цими проблемами і рівночасно стає у великій мірі в пригоді людині, зберігаючи її здоров'я через лікування хвороб у тварин, які є загрозливою для людей, через контроль істинних продуктів тваринного походження та своїм вкладом у науково-дослідні ділянки. Очевидно, в тій кампанії ветеринарний лікар займає поважне місце, і його роль у змагу за людське здоров'я незвичайно важлива.

Кожний з нас, для встановлення нормальних фізіологічних функцій, поїдає щоденно певну кількість поживи, яка сама собою є мішаним, а саме тваринного та рослинного походження. І саме пожива тваринного походження, тобто м'ясо у різних його формах, поки діжде до споживача, переходить строгу контролю від хвилі, коли тварина поживається на різні і скінчивши, коли м'ясо або його субпродукти знаходяться вже в обороті. Але безпосередній же посередній контроль підлягає тільки м'ясо, що та його субпродукти, але й інші частини тваринного походження, як молоко, яйця, риба, раки, устриці тощо.

І це є перша і дуже важлива справа, в якій може інгуверувати виключно ветеринарний лікар, як дійсний експерт.

Постаріючись на прикладах з'ясувати значення ветеринарного лікаря у модерному суспільстві. Скільки разів кожному з нас приходиться їсти м'ясо та інші тваринні продукти, але чи знаємо ми, скільки праці викладає лікар, щоб дати високоякісний і цілком безпечний продукт для людського здоров'я? Чи всі ми знаємо, що тварини хворіють на різні недуги, які легко переносяться на людей, що у тварин є різні паразити, які з м'ясом дістаються до людського організму і, очевидно, задають велику шкоду здоров'ю, а часом навіть спричиняють смерть?

Але ветеринарний лікар, свідомий свого завдання, знищуює м'ясо хворих тварин і вське інше м'ясо, яке могло б бути шкідливим для здоров'я. І так, заразливі хвороби, паразити (трихини, ехінококи — пухлясті глисти), некорисний вигляд м'яса, все це ветеринарний лікар мусить своєчасно виявляти.

Але роль його на цьому не кінається. Його зусилля в зберіганні людського здоров'я бачимо й в інших дуже важливих ділянках, а саме в ділянці поборювання заразливих хвороб у тварин, з яких більше як 80 небезпечні для людей.

Найголовніші з т. зв. білатогенні заразливі хвороби це: сказ, тейл (вуглик), туберкульоз великої рогагої худоби та птиці, бруцельоз, лептоспіроза, псіттаккоза, сальмонелоз, віспа, квінелідна кашлячка, інфлюєнца свиней.

Завдання ветеринарного лікаря — недопустити до спалів пошесть і в разі появи заразливих хвороб, лікувати їх профілактичними та лікувальними заходами. Завдяки жертвенній праці лікаря вдається не тільки опанувати деякі хвороби, але й зовсім їх ліквідувати. Для прикладу подамо, що в деяких європейських країнах сказ зовсім ліквідований, а туберкульоз великої рогагої худоби також в стадії повної ліквідації. Колі пригадаємо собі, як це недавно сказ був такій небезпечний, то сьогодні можемо сказати, що ця проблема майже повністю розв'язана завдяки поголовній вакцинації собак.

Однак, не забуваймо, що в країні, в яких ще немає достатньої кількості ветеринарного персоналу, і там, очевидно, можемо побачити речі, які тут не зникли бачити. Авторів цих рядків доводилося, працюючи в одній з країн Південної Америки, обсервувати захворювання людей на сказ (в одному тільки місяці грудні 1955 р. померло на цю хворобу 18 осіб), туберкульоз у телят (також смертельні випадки), сальмонелоз (самому автору прийшлося захворіти на сальмонелозу, якою заразився він від казарки), бруцельозу тощо. А вже коли йде про паразитні хвороби, то там як кишить від них серед людей і тварин. Протягом тільки одного року в одній університетській клініці зафіксовано 476 випадків ехінококоз (пихурчасті глисти) легенів та печінки. Якщо додати до цього незлічиму кількість клінічних нотованих випадків трихинозу, мотилії, теляза (пасмисті глисти), протозоарних захворювань тощо, то матимемо уяву про тамтешні умови для здоров'я людей і рівночасно про важливість ветеринарної медицини.

Але на цьому ще не кінається праця ветеринарного лікаря. Слід відкрити його великий вклад у ділянці наукових дослідів. Сьогодні ветеринарні лікарі кооперують в дослідках над інфлюєнцією свиней, вірусом якої антигенно споріднений із вірусом інфлюєнзи у людей. В ділянці хвороб серця та кровоносних судин ведуться порівняльні студії на тваринах, як артеріосклероза у собак, протизипний механізм у різних тварин, що не допускає до тромбозу, дослідів праці над репаративним за хворощами серця тощо.

Останнім часом дуже цікаві спостереження зроблено над т. зв. левкемією у домашній птиці та великій рогагої худоби, що може мати корисні наслідки для лікування певних форм піємії. Очевидно це тільки деякі приклади науково-дослідної ділянки. На жаль, досі ще не налагодено зв'язків поміж науковцями людської та ветеринарної медицини, зокрема в ділянках, в яких обидві групи працюють над тими самими проблемами. Таке налагодження зв'язків є коначне і, очевидно, буде корисне для обох груп.

Отже, як бачимо, роль ветеринарного лікаря в зберіганні здоров'я людей дуже важлива, і, як лікар людський, який уже раніше покинував «цирульницький бізнес», так і сьогоднішній ветеринарний лікар вийшов із «стайні» і займає рівноправне з ним місце у модерному суспільстві.

Військову частину в силі 200 жовнів, між якими було багато поляків і кілька українців, що мали пограбничу службу в Копичинцях повіті. Хорунжий УСС-ів Придуб з двома підстаршинами, згідно з нашим планом, явився до команданта тих військових частин і ніби службово зголосив йому, що з доручення окружного команданта в Чорткові має обійти титчанами (Закінчення на стр. 4-18)

Михайло Шахнович

"SVOBODA"
81-83 Grand Street, Jersey City 3, N. J.

